

Erasmus+

MESTNA *knjižnica* KRANJ

Erasmus+ - Strategic Partnerships Key Action 2 Sector: Adult Education
Project number 2016-1-RO01-KA204-024392 Family Literacy Works!

POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

Mestna knjižnica Kranj
September, 2017

Vsebina

UVOD	4
I. TEORETIČNO – RAZISKOVALNI DEL	6
METODOLOGIJA	6
PISMENOST IN DRUŽINSKA PISMENOST	6
MODERATOR DRUŽINSKE PISMENOSTI	8
KOMPETENCE	10
KLJUČNE IN POKLICNE KOMPETENCE	13
KLJUČNE KOMPETENCE MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI	14
II. EMPIRIČNI DEL	17
IZVEDBA DELAVNIC	17
ANALIZA REZULTATOV ANKETE	19
III. OPIS POKLICNEGA PROFILA MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI	23
KLJUČNE KOMPETENCE MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI	23
MODEL POKLICNEGA PROFILA MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI	24
ZAKLJUČEK	30
PRIPOROČILA	32
DODATEK: POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EVROPSKEM KVALIFIKACIJSKEM OGRODJU	33
EVROPSKO KVALIFIKACIJSKO OGRODJE	33

POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EOK, 5. REFERENČNA RAVEN	34
POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EOK, 6. REFERENČNA RAVEN	38
VIRI IN LITERATURA.....	43
PRILOGA 1: REZULTATI PRVE DELAVNICE, SESTANEK PROJEKTNIH PARTNERJEV, 6. MAJ 2017 V KRANJU	46
PRILOGA 2: REZULTATI DRUGE DELAVNICE, SESTANEK RAZŠIRJENE DELOVNE SKUPINE, 24 MAJ 2017 V LJUBLJANI.....	47
PRILOGA 3: ANKETNI VPRAŠALNIK.....	49

UVOD

Osrednji dokument 2. faze projekta *Family Literacy Works!* je namenjen raziskovanju in definiranju poklicnega profila moderatorja¹ družinske pismenosti. Pri pripravi dokumenta smo izhajali iz ugotovitev in priporočil Primerjalne analize programov družinske pismenosti v Bolgariji, Makedoniji, Romuniji, v Sloveniji in na Portugalskem (v nadaljevanju Primerjalna analiza) (Comparative Research Analysis, 2017) ter začrtanih prioritetenih nalog v projektni dokumentaciji. (Application Form, 2016)

Glavni namen in cilj dokumenta je identificirati in definirati kompetenčna področja, ki vključujejo ključne poklicne kompetence moderatorja družinske pismenosti. Vodilo pri raziskovanju in določanju ustreznih kompetenčnih področji in kompetenc so nam bili naslednji kazalniki: kompleksnost profila, jasnost uporabljenih opisnikov in kompatibilnost s standardi Evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (Evropsko ogrodje kvalifikacij, 2008).

Prva faza projekta je bila namenjena raziskovanju stanja in razširjenosti programov družinske pismenosti v posameznih državah partnerjev v projektu, in sicer v Romuniji, Bolgariji, Makedoniji, Sloveniji in na Portugalskem. Iz nacionalnih poročil je nastala primerjalna analiza stanja družinske pismenosti v sodelujočih državah, ki jo je pripravila projektna skupina iz "Octavian Goga" Cluj County Library iz Romunije.

Za pripravo dokumenta v drugi fazi smo zadolženi partnerji iz Slovenije. Na podlagi poklicnega profila se bo v nadaljevanju oblikoval izobraževalni program za moderatorje družinske pismenosti. Priprava in sprejetje profila je zato razdeljena na dva dela, in sicer:

- 1. del: priprava poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti (poteka od 1. 5. do 30. 9. 2017)
- 2. del: zaključna faza sprejetja oz. potrditve dokumenta, po zaključku pilotne izvedbe izobraževalnega programa, ko se bo ugotavljala usklajenost teorije s prakso (november–december 2018).

Dokument je sestavljen iz treh delov, teoretično-raziskovalnega dela, empiričnega dela in opisa poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti.

Rezultat naših raziskovanj bo torej predlog poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti, ki se bo v nadaljevanju projekta potrdil v pilotnem izobraževalnem programu. Njegova naloga in namen bo zagotavljanje podpore družinam – otrokom in staršem – pri razvijanju in doseganju boljše pismenosti obeh generacij. Njegova vloga bo kreiranje in izvajanje programov družinske

---

¹ Angleško besedo *facilitator* v slovenščino prevajamo kot moderator, ker ni ustrežnejšega slovenskega izraza.

Erasmus+

MESTNA *knjižnica* KRANJ

Erasmus+ - Strategic Partnerships Key Action 2 Sector: Adult Education
Project number 2016-1-RO01-KA204-024392 Family Literacy Works!

---

pismenosti, v katerih bodo družine lahko izboljšale in okrepile veščine pismenosti. S tem želimo ozavestiti starše o pomenu zagotavljanja dobrega in spodbujajočega domačega okolja za razvijanje pismenosti svojih otrok.

I. TEORETIČNO – RAZISKOVALNI DEL

METODOLOGIJA

Pri opisu poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti smo izhajali iz projektne dokumentacije in ugotovitev Primerjalne analize. Razdelili smo ga na teoretično-raziskovalni in empirični del. V teoretičnem delu smo opredelili temeljne pojme in koncepte in raziskali prakse usposabljanj moderatorjev družinske pismenosti po svetu. Pregledali in analizirali smo več programov usposabljanj moderatorjev in dostopne razpise za prosta delovna mesta s področja družinske pismenosti.

V empiričnem delu smo izvedli dve delavnici, kjer smo iskali posamezne elemente kompetenc moderatorja družinske pismenosti. Prva delavnica je bila izpeljana na sestanku partnerjev projekta, druga v razširjeni delovni skupini za pripravo poklicnega profila in sta podrobneje opisani v nadaljevanju. Na podlagi rezultatov smo oblikovali nabor znanj, veščin in osebnostnih lastnosti. Rezultate delavnic smo želeli preveriti tudi v praksi in smo jih zato uporabili v anketnem vprašalniku.

Iz analize rezultatov raziskave, delavnic in ankete smo v tretjem delu dokumenta identificirali ključne kompetence in s tem opisali poklicno področje moderatorja družinske pismenosti.

PISMENOST IN DRUŽINSKA PISMENOST

Danes vemo, da je pismenost večplasten koncept in da je bistvena tudi za družbeni in gospodarski razvoj. Gre za pomemben dejavnik v življenju vsakega posameznika, ki pismenost razvija od rojstva in tudi še v odrasli dobi. Gre za proces vseživljenjskega učenja.

Preučevanje pismenosti se je danes razvilo v obsežno interdisciplinarno vedo. Strokovnjaki pismenost označujejo kot *multiple literacy* ali *multiliteracy*. Govorimo torej tudi o novih pismenostih ali o modalni pismenosti, mnogopismenosti ali, kot jo opredeli Grosmanova, večrazsežnostni pismenosti: "Oznaka večrazsežnostna pismenost ali sestavljena pismenost / ... / želi opozoriti na potrebo po presejanju pogoste omejitve pojmovanja pismenosti na branje in pisanje ter opozoriti, da danes ti dve obliki pismenosti sicer ostajata temeljni za vse druge pismenosti, vendar ne zadoščata več za vsakodnevne in smiselne jezikovne rabe, ki so potrebne za osebno družbeno in jezikovno delovanje v 21. stoletju." (Grosman, 2011: 20 v Razvijanje različnih pismenosti)

Tudi v družinskem okolju lahko prepoznamo različne pismenosti, ki so pomembne za razvoj otrok in za odrasle. Vrste pismenosti, ki se dogajajo v družini in jih podpirajo ter razvijajo tudi v

izobraževalnem sistemu, so: porajajoča se pismenost, začetna pismenost, funkcionalna pismenost, matematična pismenost, informacijska in digitalna pismenost, naravoslovna pismenost, glasbena pismenost, pismenost odraslih.

Poleg poznavanja pismenosti posameznika in pismenostih, ki se odvijajo v družini, je pomembno tudi poznavanje družinskega življenja, načinov učenja v družini ipd. skratka, poznavanje potreb ciljne skupine. Družina je osnovna ciljna skupina programov družinske pismenosti, pri čemer poznamo več vrst družin, ki prihajajo iz različnih socialnih in kulturnih okolij. Ne glede na vrsto družine je za programe družinske pismenosti pomembno to, da so vanje vključeni **člani družine najmanj dveh generacij, ki so v kontinuiranem odnosu**. Enako pomembno pa je tudi prepoznavanje geografskega, socialnega, kulturnega ozadja in odnosov znotraj družine s poudarkom na starševstvu. Programi družinske pismenosti so običajno usmerjeni na družine z nižjim socialnim in ekonomskim ozadjem ali prihajajo iz drugega kulturnega okolja, ni pa to nujno. Primerjalna analiza je definirala tri ciljne skupine programov družinske pismenosti: družine iz ranljivih skupin (romski otroci, sirote, migranti, otroci iz enostarševskih družin, otroci, ki zaradi revščine prej zapustijo šolanje, učenci s posebnimi potrebami in učnimi težavami), starše in učitelje ter družine brez specifičnega socialnega ozadja, kjer se spodbuja predvsem bralno kulturo.

Različni programi družinske pismenosti po svetu so pokazali, kar je potrdila tudi Primerjalna analiza, da enega samega univerzalnega modela družinske pismenosti ni. Rečemo lahko, da so modeli družinske pismenosti kulturno in geografsko pogojeni, saj izhajajo iz potreb lokalne in širše skupnosti. "Kulturni, jezikovni in družinski konteksti vplivajo tako na načine širjenja pismenosti znotraj družine kot tudi na vsebine gradiv, ki se jih uporablja pri aktivnostih za razvijanje branja in pisanja." (DeBruin-Parecki in Krol-Sinclair, 2003: 1 v Family literacy: from theory to practice) Poleg tega so odvisni tudi od časa oz. družbenega konteksta, v katerem potekajo.

Vseeno pa družinsko pismenost, kot kompleksen in dinamičen koncept, lahko najširše razumemo kot »naravno nastajajoče izobraževalne dejavnosti v okviru doma in družine.« (Grginič, 2006: 12) »Vključuje pa tudi bralno kulturo in navade, povezane s pismenostjo.« (Knaflič, 2002: 38) Starši kot otrokovi prvi učitelji imajo pri tem ključno vlogo. Eden od osnovnih ciljev vseh programov družinske pismenosti, poleg razvijanja in dvigovanja pismenosti, je starše ozavestiti o tem oz. jim pri tem pomagati. Zato je z vidika družinske pismenosti kot metode poučevanja nujno potreben usposobljen moderator, ki bo lahko delal z družino kot celoto.

MODERATOR DRUŽINSKE PISMENOSTI

V Primerjalni analizi so prepoznani štiri prevladujoči tipi moderatorjev družinske pismenosti: učitelji, knjižničarji, trenerji in prostovoljci, ki imajo skupne cilje v ustvarjanju bralne kulture, spodbujanju branja in učenja pri družinah in podpiranju šolskega uspeha otrok. Za to naj bi imeli minimalne pedagoške kompetence, kompetence načrtovanja in menedžmenta, večine timskega dela, komunikacijske veščine za delo z odraslimi in otroki ter pozitivno naravnost do učenja in udeležencev.

Glede na vrste institucij, ki programe družinske pismenosti izvajajo, lahko moderatorji družinske pismenosti nastopajo kot razvijalci in načrtovalci programov ter izvajalci hkrati. To velja zlasti za knjižnice.

Izobraževanja in usposabljanja oseb, ki delujejo na področju družinske pismenosti, so po svetu in Evropi večinoma vsebinsko vezana na že obstoječe programe družinske pismenosti. Predvsem gre za oblike delavnic, preko katerih se lahko pridobijo certifikati. V državah, kjer je družinska pismenost institucionalizirana, že obstajajo tudi programi na univerzitetni ravni, ki so nastali v sodelovanju s centri za družinsko pismenost. Kot primer navajamo učna programa *Family Literacy* na kolidžih Penn state v ZDA (www.worldcampus.psu.edu/degrees-and-certificates/family-literacy-certificate/overview) in Conestoga college v Kanadi (www.conestogac.on.ca/parttime/family-literacy). Oba med drugim vsebujeta osnove družinske pismenosti, pismenost odraslih, razvoj otrok in pismenosti.

Na področju družinske pismenosti je na svetovnem spletu moč najti tudi objave za prosta delovna mesta, ki jih običajno razpisujejo centri za družinsko pismenost in šole, predvsem v Severni Ameriki. Razpisana so različna delovna mesta, od moderatorjev programov družinske pismenosti, prostovoljcev, koordinatorjev družinske pismenosti do koordinatorjev družinskega izobraževanja. Razpisni pogoji se glede na različna delovna mesta primerno razlikujejo, vendar lahko najdemo nekaj skupnih točk. Običajno je zaželena univerzitetna izobrazba in izkušnje na področju izobraževanja odraslih ali dela z družinami. Ostale iskane lastnosti, veščine in znanja so med drugimi še: timsko delo, prilagodljivost, organizacijske veščine, tekoče obvladovanje maternega jezika in velikokrat tudi dvojezičnost, motivacijske veščine, poznavanje bralnih strategij in poznavanje mladinske književnosti, komunikacijske veščine, obvladovanje računalnika ... Oblike zaposlovanja so različne, od prostovoljstva do delne in v manjši meri polne zaposlitve.

Precejšne razlike so tudi v poimenovanju oseb, ki vodijo ali izvajajo programe družinske pismenosti. To so učitelj (*teacher, educator*), inštruktor (*tutor, instructor*), moderator (*facilitator*),

trener ipd., kar nakazuje na razvejanost polja družinske pismenosti, odvisnost od ciljev programov in, po našem mnenju, tudi na način dela z družinami.

Na tem mestu termin moderator družinske pismenosti razumemo širše, kot pojem, ki združuje različne tipe moderatorjev in njihove vloge ter opredeljuje tudi način njihovega dela.

Moderatorstvo je koncept, ki se je začel uveljavljati v drugi polovici 20. stoletja predvsem v poslovnem okolju/menedžmentu in izobraževanju. Danes že lahko govorimo o profesionalizaciji poklica in o 'disciplini', ki koncept preučuje. Vsekakor gre za večplasten koncept, ki se šele vzpostavlja in uveljavlja, zato obstaja kar nekaj opredelitev in modelov, o splošno sprejeti definiciji pa pravzaprav še ne moremo govoriti.

Vendarle na splošno lahko rečemo, da gre pri moderatorstvu za proces, ki pogovore, sporazume, načrte v skupini na nek način olajša. Moderator je oseba, ki skupini pomaga, da lažje doseže skupni cilj, pri tem pa ostaja nevtralen. Deluje kot neke vrste vodič, ki pomaga, hkrati pa o procesu tudi odloča.

V izobraževanju je moderatorstvo podobno dialoškemu poučevanju. Učitelji stopijo v vlogo moderatorja, ko postavijo učence v aktivno vlogo s ciljem, da sami prevzamejo odgovornost za svoje učenje.

Hoganova na splošno opredeli moderatorja kot: "Samoreflektiven, organiziran posameznik ki je več medosebnih odnosov in komunikacije, ima sposobnosti dobre organizacije dela in nabor tehničnih veščin. Poleg tega ima izkušnje z učinkovitim vodenjem skupnega dela." (Hogan, 2002: 57) Navaja več metafor, ki ponazarjajo delo moderatorja. Med drugim ga primerja z babicami in plesalci, v smislu pomoči, odgovornosti, vodenja in prilagajanja. (Hogan, 2002)

V Smernicah za programe družinske pismenosti in učenja, ki so jih razvili na Inštitutu za vseživljenjsko učenje pri UNESCO, opredelijo moderatorja družinske pismenosti in medgeneracijskega učenja takole: "Termin 'moderator' kaže na to, da so učeči deležni pomoči in podpore pri učenju, ki je predstavljena na različne načine in ni vsiljena. Cilj moderatorja je razvoj vezi med načinom učenja v domačem okolju in različnimi zahtevami šolskega sistema." (Haneman et al., 2017: 66)

Moderator družinske pismenosti je torej oseba/profesionalni delavec, ki vodi oz. pomaga družinam na področju pismenosti in izobraževanja/učenja k skupnemu cilju, kar lahko doseže v različnih vlogah in na dveh ravneh delovanja: bodisi kot razvijalec in načrtovalec programov družinske pismenosti bodisi kot izvajalec teh programov.

Glede na vse do sedaj povedano, za to potrebuje:

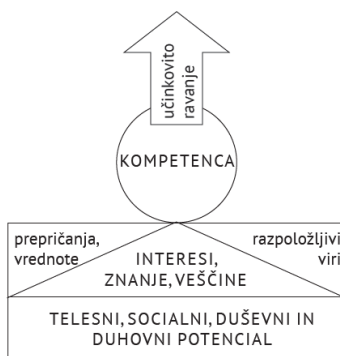
- poznavanje koncepta pismenosti (oz. različnih vrst pismenosti)
- poznavanje razvoja pismenosti pri otroku
- poznavanje pismenosti odraslih
- osnovno poznavanje koncepta družine (socialno in kulturno ozadje, družinska dinamika)
- osnovna pedagoško-andragoška znanja
- poznavanje koncepta in modelov družinske pismenosti
- moderatorske veščine
- organizacijske in komunikacijske veščine
- poznavanje potreb lokalne in širše skupnosti

KOMPETENCE

Pojem kompetence se uporablja tako v vsakdanjem življenju kot v znanstvenem diskurzu. Kompetence preučujejo različne vede: psihologija, antropologija, filozofija, sociologija, pedagogika, ekonomija ... Opredelitve in pomeni se med seboj razlikujejo, zato o enotni definiciji koncepta kompetenc ni mogoče govoriti. Zaradi neenotnega razumevanja prihaja tudi do različne rabe pojma. Dejavniki, ki imajo pri opredeljevanju kompetenc ključno vlogo, so pragmatični, zgodovinski, naravni in družbeni. Nemalokrat pa so opredelitve kompetenc pogojene tudi geografsko, kulturno in celo jezikovno. "Od sedemdesetih let prejšnjega stoletja se je oblikovalo kar nekaj opredelitev, ki so se razvijale po takšnih ali drugačnih merilih, jedrna os pa je ostajala in še vedno poteka med psihološkimi (internimi) in družboslovnimi (eksternimi) dejavniki." (Kuran, 2012: 41 v Temeljne zmožnosti odraslih: priročnik za učitelje)

Temeljit pregled razumevanj kompetence je predstavil nemški psiholog F. E. Weinert, ki je identificiral devet konceptualizacij kompetence: splošne kognitivne sposobnosti, specializirane kognitivne spretnosti, model kompetenca – dejavnost, modificiran model kompetenca – dejavnost, težnja k motivirani dejavnosti, objektivne in subjektivne kompetence, akcijske kompetence, ključne kompetence in metakompetence. (Štefanc, 2012)

V Sloveniji je diskurz o kompetencah dolgo sledil mednarodnemu razumevanju kompetenc. Tako se je v začetku osemdesetih let dokončno uveljavila definicija kompetence kot »zmožnost posameznika, da pridobljeno znanje in veščine v skladu s svojimi vrednotami in stališči uporabi v kompleksnih, raznovrstnih in nepredvidljivih situacijah.« (Musek in Pečjak v Kuran, 2012).

Vir: Določila kompetence (Mayer in drugi, 2004) v Informacijska tehnologija kot temelj vseživljenjskega izobraževanja človeka 21. stoletja, 2014

Ne glede na različne opredelitve lahko govorimo o treh glavnih dimenzijah kompetence: kognitivni, motivacijski in socialni.

Po Štefancu so glavna področja snovanja kompetenc, ki se najpogosteje uporabljajo:

- kompetenca kot (institucionalna) pristojnost in opravilna sposobnost v teoriji prava
- kompetenca kot znanje jezika v polju lingvistike
- kompetenca v ekonomiji in menedžmentu
- kompetence v izobraževanju, pedagoškem procesu

(Štefanc, 2012)

Področje pedagoškega, izobraževalnega procesa je tudi tisto področje, kamor umeščamo delo moderatorja družinske pismenosti in nas bo zato v nadaljevanju najbolj zanimal. Na tem področju so kompetence danes bistven element in predstavljajo podlago za programe izobraževanja (formalnega in neformalnega) in usposabljanja.

Pojem kompetenc sicer izhaja iz socialne psihologije, kjer so sistematično preučevali veščine posameznikov. Na področju izobraževanja se je o njih začelo govoriti že v 60-ih letih 20. stoletja v Združenih državah Amerike. Prvi, ki je vzpostavil temelje za kompetenčni pristop v izobraževanju, je bil ameriški psiholog David McClelland. McClelland je menil, da inteligenca in znanje za uspešno delo nista dovolj, ampak da posameznik za to potrebuje kompetence.

Ameriški pristop k opredeljevanju kompetenc je tradicionalno behaviorističen. V Veliki Britaniji se je v 80-ih letih uveljavilo funkcionalistično razumevanje kompetenc, medtem ko se je v kontinentalni Evropi uveljavil multidimenzionalni oz. holistični pristop.

Pri določanju kompetenc je pomembna tudi razlika med vidnimi in nevidnimi kompetencami. Vidne kompetence so tiste, ki jih je mogoče razvijati z izobraževanjem in urjenjem. Nevidne ali skrite kompetence zajemajo vedenje, vrednote, prepričanja posameznika in njegove osebne lastnosti. Te pa je z izobraževanjem težje razvijati.

Najpogosteje se kompetence delijo po ravneh, in sicer na ključne in poklicne (specifične) kompetence. Poklicne kompetence se nadalje delijo na poklicno generične (splošne, ključne) in poklicno specifične kompetence. Včasih je tem ravnem dodana še zadnja, organizacijska kompetenca.

Vir: Povzeto in prirejeno po Kuran, 2012 v Temeljne zmožnosti odraslih: priročnik za učitelje

KLJUČNE IN POKLICNE KOMPETENCE

Leta 1997 so v okviru OECD izvajali projekt določanja sklopa ključnih kompetenc v izobraževanju, ki bi bil mednarodno primerljiv. Gre za projekt DeSeCo (*Definition and selection of competencies*), kjer so definirali vsebinska področja ključnih kompetenc na področju vseživljenjskega učenja v tri osnovne kategorije:

- delovanje znotraj socialno heterogenih skupin
- avtonomno ravnanje
- ustrezna, interaktivna uporaba orodij

Kompetence razumejo kot zmožnost za opravljanje neke dejavnosti: "Kompetenca je več kot le znanje in veščine. Vključuje sposobnost naslavljanja kompleksnih zahtev, ki črpa in mobilizira psihosocialne vire (vključno z veščinami in ravnanji) v specifičnem kontekstu." (The definition and selection of key competencies: Executive summary, 2005: 5)

Leta 2002 je raziskava inštituta Eurydice (*Key Competences: a developing concept in general compulsory education*) izpeljala osnovna merila za določanje ključnih kompetenc:

- ključne kompetence morajo biti koristne za vse posameznike družbe
- ključne kompetence morajo biti skladne z etičnimi, ekonomskimi in kulturnimi vrednotami družbe
- upoštevanje konteksta, v katerem se ključne kompetence uporabljajo

Na podlagi različnih opredelitev kompetence razumejo kot skupek znanja, veščin in ravnanj (*attitudes*). (Key Competences, 2002) Svet Evrope in Evropski parlament sta leta 2006 sprejela okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, ki jih posamezniki potrebujejo za osebno izpolnitev, aktivno državljanstvo, zaposlitev in socialno vključenost. Tako Evropski referenčni okvir za vseživljenjsko učenje opredeljuje osem ključnih kompetenc:

- sporazumevanje v maternem jeziku
- sporazumevanje v tujih jezikih
- matematična kompetenca in osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji
- digitalna pismenost
- učenje učenja
- socialne in državljanske kompetence
- samoiniciativnost in podjetnost
- kulturna zavest in izražanje

Okvir ključnih kompetenc je bil v državah članicah in pri deležnikih na splošno sprejet. V zadnjem desetletju je vplival na pripravo raznih nacionalnih politik izobraževanja in usposabljanja ter pripomogel k uveljavljanju poučevanja in učenja na podlagi kompetenc. Napredek je viden zlasti pri pripravi šolskih učnih programov. Okvir se uporablja tudi pri priznavanju neformalnega učenja mladih (potrdilo *Youthpass*).

Ključne kompetence so torej tiste kompetence, ki niso odvisne od okolja in so prenosljive. Predvsem pa vsakemu posamezniku omogočajo osebno izpolnitev, razvoj, dejavno državljanstvo in vključitev v družbo. "To pomeni, da so na različnih ravneh zahtevnosti jedro vsake, tudi poklicne izobrazbe." (Kuran, 2012: 42)

Poklicne kompetence se vežejo na poklicno področje oz. na tista dela, ki jih posameznik opravlja v posameznem poklicu ali poklicni skupini. Poklicno generične kompetence so med podobnimi poklici prenosljive, medtem ko so poklicno specifične kompetence značilne za posamezne poklice ali delovna področja in zato neprenosljive.

KLJUČNE KOMPETENCE MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

Pojem kompetence torej razumemo kot sklop znanj, veščin, osebnostnih lastnosti in ravnanja posameznika. Pri določanju kompetenc moderatorja družinske pismenosti smo se osredotočili predvsem na osebnostne lastnosti, znanja in veščine, v manjši meri pa na ravnanja.

Znanje so urejene informacije, ki vodijo do razumevanja. Opredeljuje se kot kumulativna zaloga kognitivnih spretnosti in informacij, ki jih imajo posamezniki, družina in skupnosti. Uporabljajo jih lahko pri delu, v osebnih družbenih položajih in so zbir izkušenj, ki omogočajo sprejemanje novih položajev in soočanje s spremembami. Za nas so pomembna znanja s področja družinske pismenosti.

Veščine razumemo kot praktično obvladovanje znanj.

Osebnostne lastnosti so tiste značilnosti, po katerih se osebe med seboj razlikujejo. Zanimale pa so nas tiste (ključne) lastnosti, ki naj bi jih oseba, ki deluje na področju družinske pismenosti, imela.

Ravnanja (*attitude*) razumemo v smislu motivov, vrednot in zanimanja/interesov posameznika.

Rekli smo že, da je moderator družinske pismenosti oseba, ki družinam pomaga do skupnega cilja. Nastopa v dveh vlogah, kot razvijalec in načrtovalec ter kot izvajalec programov družinske pismenosti. Na podlagi Primerjalne analize, pregleda usposabljanj in analize delovnih mest moderatorjev družinske pismenosti lahko zaključimo, da delo moderatorja družinske pismenosti zajema:

- delo z otroki in odraslimi (starši)
- delo s skupinami
- učenje učenja, poučevanje
- spremljanje in ocena napredka sodelujočih
- samorefleksijo
- moderatorstvo
- načrtovanje in izvedbo aktivnosti
- implementacijo programov

Kot je pokazala Primerjalna analiza, programi družinske pismenosti v povprečju trajajo eno leto in se (večinoma) izvajajo v nacionalnem jeziku. Poleg tega se izvajajo v sodelovanju različnih institucij z različnih področij (partnerstvo med javnimi, nevladnimi in zasebnimi institucijami), financirani so bodisi iz lastnih ali projektних sredstev. Tako delo moderatorja družinske pismenosti vključuje tudi:

- projektno delo
- timsko delo
- organizacijo (programa ali delavnice)
- iskanje in uporabo virov
- sodelovanje z zunanjim okoljem

Poslanstvo moderatorja družinske pismenosti je definirano skozi njegove naloge, ki so odvisne od ciljev programa in okolja, v katerem program poteka. Skupne naloge, ki veljajo za vse, so:

- dvig pismenosti
- spodbujanje branja in bralne kulture
- spodbujanje medgeneracijskega učenja
- motiviranje
- prispevanje k napredku lokalne skupnosti

Ključne (generične, splošno poklicne) kompetence moderatorja družinske pismenosti razumemo kot tiste kompetence, ki jih moderatorji potrebujejo ne glede na to, kje načrtujejo oz. izvajajo programe družinske pismenosti. Specifično poklicne kompetence pa so tiste, ki so vezane na posamezne programe družinske pismenosti in s tem odražajo potrebe okolja, kjer se ti programi izvajajo.

Pri identifikaciji kompetenc moderatorja družinske pismenosti smo se poleg projektne dokumentacije in Primerjalne analize naslonili tudi na projekt *Core competencies of adult learning facilitators in Europe: findings from a transnational delphi survey conducted by the project Qualified to teach (2009)* in kompetence moderatorjev, ki so jih razvili v Mednarodnem društvu moderatorjev (*International association of facilitators*).

V projektu *Qualified to teach* so opredelili devet ključnih kompetenc za moderatorje učenja odraslih in sicer: vodenje skupine in komunikacija, strokovna kompetenca, podpiranje učenja, učinkovito poučevanje, osebni strokovni razvoj, spodbujanje učenja, analiza učnega procesa, osebna kompetenca, pomoč učencem. Devet ključnih kompetenc so razvrstili v kategorije pedagoškega trikotnika (strokovna oseba, kompetenčno področje vsebine in didaktike ter kompetenčno področje pomoči učencem) in jih opisali z opisniki EOK.

Mednarodno društvo moderatorjev je razvilo šest ključnih kompetenc za moderatorje: ustvarjanje sodelovanja med strankami, planiranje ustrezne skupinske dinamike, ustvarjanje in vzdrževanje okolja sodelovanja, vodenje skupine k ustreznim in uporabnim rezultatom, gradnja in vzdrževanje strokovnega znanja, oblikovanje pozitivnega profesionalnega ravnanja.

Kompetence oblikujejo osnovni nabor veščin, znanj in vedenja, ki jih potrebujejo moderatorji za uspešno delo v različnih okoljih.

II. EMPIRIČNI DEL

IZVEDBA DELAVNIC

Delavnici sta bili vodeni na način usmerjenega pogovora in »iskanja asociacij«, z namenom generiranja čim večjega števila elementov v kompetenčnem profilu, ki naj bi ustrezal moderatorju družinske pismenosti.

Prvo delavnico smo izvedli na sestanku partnerjev v projektu, 6. maja 2017 v Kranju. Udeležence smo prosili, da so nanizali različne elemente kompetenc, ki naj bi jih, po njihovem mnenju, moral imeti moderator družinske pismenosti. Sodelujoči so rezultate vpisovali v tri, vnaprej določene skupine elementov:

- a) osebnostne in vedenjske lastnosti
- b) ravnanja (prepričanja, vrednote, interesi, motivi)
- c) znanje in veščine

Rezultati prve delavnice so zbrani v Prilogi I.

Druga delavnica je bila izpeljana 24. maja 2017 na drugem sestanku razširjene delovne skupine², ki je pripravila predlog poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti. Rezultati so zbrani v Prilogi II.

Na podlagi izhodišč in rezultatov delavnic smo oba seznama združili, prečistili ter opredelili osebnostne lastnosti, ravnanja, znanja in veščine moderatorja družinske pismenosti in jih razvrstili v spodnjo tabelo. Tabela je bila osnova pri pripravi anketnega vprašalnika v nadaljevanju raziskave.

Tabela 1: Sinteza rezultatov delavnic

OSEBNOSTNE LASTNOSTI	RAVNANJA (vrednote, stališča)	ZNANJE	VEŠČINE
potrpežljivost	veselje do dela z otroki in starši	znanje maternega jezika	timsko delo
tolerantnost	želja po zvišanju pismenosti	znanje tujih jezikov	iskanje in uporaba virov
kreativnost	ljubezen do branja in pripovedovanja	pedagoško-andragoška znanja	organizacijske sposobnosti
natančnost	prispevanje k napredku skupnosti	znanja iz razvojne psihologije	večopravilnost
komunikativnost	spoštovanje družine kot vrednote	poznavanje otroške in mladinske literature	komunikacija in retorika
točnost	spoštovanje zasebnosti	znanja o starševstvu	dinamično delo
samostojnost	etične vrednote	praktična znanja (ročne spretnosti)	načrtovanje in izvajanje aktivnosti
učinkovitost	zanimanje za različna področja	poznavanje družinske pismenosti	podpora skupini
zanesljivost	pripravljenost na izzive	poznavanje drugih vrst pismenosti (informacijska, digitalna, medijska, ...)	socialne veščine
sistematičnost	vseživljenjsko učenje	znanje poučevanja	konfliktne veščine
odprtost	kritično mišljenje	poznavanje psihologije odraslih in otrok	delo v različnih kulturnih okoljih
prilagodljivost	podpora izobraževalnemu sistemu	poznavanje različnih tipov družin in družinske dinamike	sposobnost dela v medgeneracijskih skupinah
inovativnost		poznavanje značilnosti lokalnih skupnosti	artikuliran govor
zaupljivost			motivacijske veščine
empatija			sposobnost premagovanja stresnih situacij
senzibilnost			sposobnost poslušanja
duhovitost			sposobnost podpiranja in prepoznavanje potreb družine
spoštljivost			

ANALIZA REZULTATOV ANKETE

Na podlagi izsledkov delavnic smo oblikovali anketo (Priloga III). Namen anketnega vprašalnika je bil, da v praksi preverimo elemente kompetenc pri tistih, ki bodisi izvajajo ali načrtujejo različne programe družinske pismenosti.

Anketa je bila posredovana majhnemu vzorcu anketirancev v Sloveniji (n = 40), naše ciljne skupine pa so bile: knjižničarji v splošnih in šolskih knjižnicah, učitelji 1. triade v OŠ, vzgojitelji v vrtcu in prostovoljci. Dostopna je bila v elektronski obliki med 22. avgustom in 5. septembrom 2017 na povezavi <https://www.1ka.si/admin/survey/?&l=1>.

Anketa je vsebovala 10 vprašanj, ki so se navezovala na osebnostne lastnosti, znanja in veščine kompetenčnega profila moderatorja družinske pismenosti. Dodali smo ji dve uvodni vprašanji, kjer smo preverjali tudi razumevanje pojma in koncepta družinske pismenosti med anketiranci.

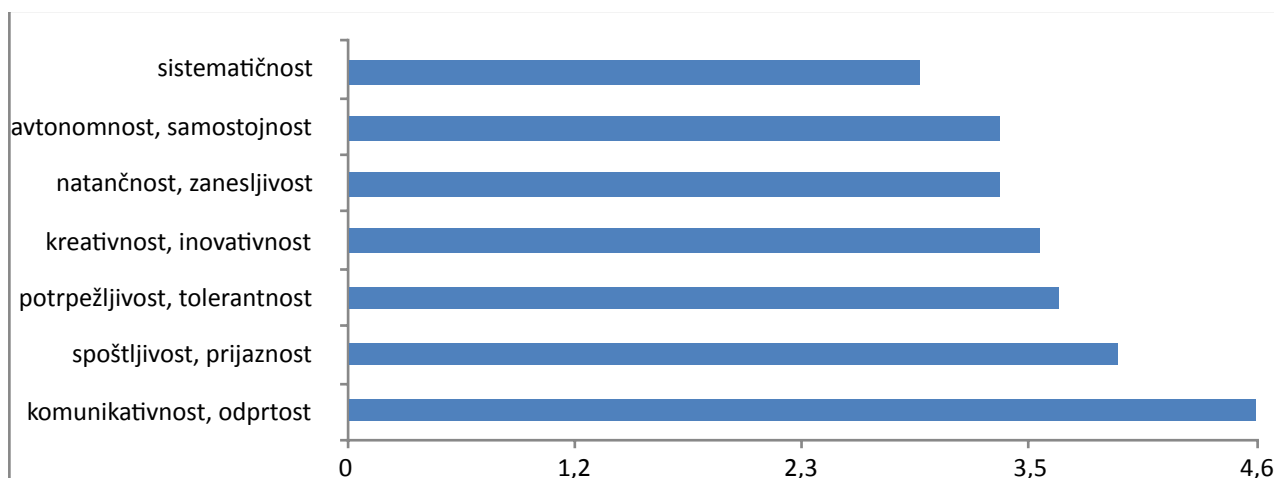
Rezultati ankete so se v večji meri skladali z rezultati izvedenih delavnic.

Uvodni vprašanji, ki sta se nanašali na razumevanje družinske pismenosti kot dejavnosti v krogu družine sta pokazali, da večina anketirancev družinsko pismenost enači z bralno pismenostjo. Rezultati ankete so zato v nadaljevanju v večji meri »podrejeni« dejavnostim in aktivnostim v okviru bralne pismenosti.

Prvi del vprašanj je bil namenjen asociativnemu odzivu anketirancev glede osebnostnih lastnosti, znanj in veščin moderatorja. Najpomembnejša osebnostna lastnost po mnenju anketirancev je komunikativnost, sledijo empatičnost, potrpežljivost, prijaznost in kreativnost. Za učinkovito delo moderatorja so potrebna tudi naslednja znanja in veščine: pedagoška znanja, znanja in poznavanje vseh vrst pismenosti, poznavanje otroške in mladinske literature ter literature na splošno. Izpostavljene so bile tudi retorične, komunikacijske in pripovedovalske veščine.

Rezultate delavnic smo v nadaljevanju anketnega vprašalnika uporabili na način združevanja podobnih osebnostnih lastnosti ter izpostavili določena znanja in veščine moderatorja družinske pismenosti.

Anketiranci so rezultate razporedili glede na mnenje v kolikšni meri je za njih pomembna določena osebnostna lastnost, znanje ali veščina.

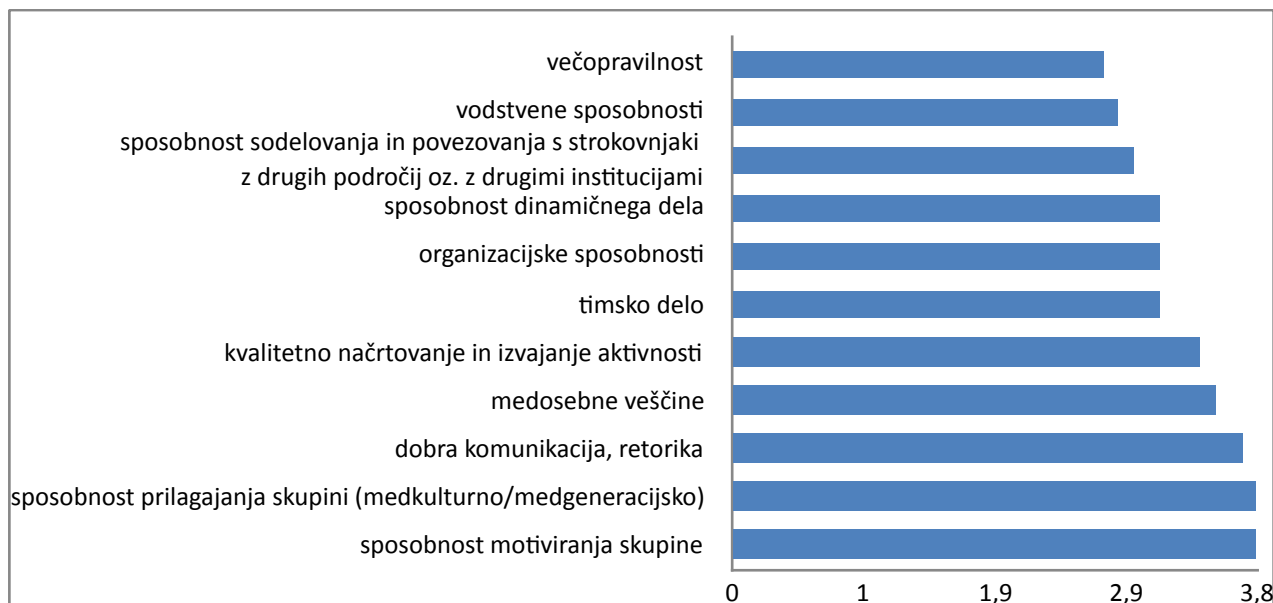
Graf 1: pomembnost osebnostnih lastnosti moderatorja družinske pismenosti

Najpomembnejši osebnostni lastnosti moderatorja sta komunikativnost in odprtost, sledijo spoštljivost, prijaznost in zaupljivost ter potrpežljivost in tolerantnost posameznika.

Graf 2: Pomembna znanja moderatorja družinske pismenosti

Anketiranci so pomembnost znanja razvrstili po naslednjem vrstnem redu: poznavanje potreb ciljne skupine in poznavanje domače / tuje otroške in mladinske literature, pedagoška in andragoška znanja. Sledijo poznavanje različnih pismensoti in znanja iz razvojne psihologije. Kot smo ugotovili že v uvodnem delu analize, se rezultati kažejo v povezavi z razumevanjem družinske pismenosti kot bralne pismenosti.

Graf 3: Pomembnost veččin moderatorja družinske pismenosti

Veščine moderatorja niso toliko vezane na samo dejavnost izvajanja programov. Najpomembnejše veščine moderatorja po mnenju anketirancev so sposobnost motiviranja skupine ter prilagajanje skupini v smislu različnih kultur ali generacij. Dober moderator ima tudi dobre veščine komuniciranja in retorike, kar je bilo že izpostavljeno pri uvodnih asociativnih odgovorih.

Anketirance smo tudi povprašali, katera znanja in veščine bi si še želeli pridobiti ali poglobiti za kvalitetno delo na programih družinske pismenosti. Menijo, da jim manjkajo ravno tista znanja in veščine, ki so za njih tudi najpomembnejša z vidika družinske pismenosti. Znanje pedagogike in razvojne psihologije ter motiviranje skupine in retorične veščine so tiste, ki so jih anketiranci prepoznali kot svoj manko na področju dela z družinami.

V Primerjalni analizi so bili prikazani delni rezultati kje in katere institucije lahko izvajajo programe družinske pismenosti. Naša anketa je ta nabor razširila tudi na druge institucije. Poleg šol, vrtcev in splošnih ter šolskih knjižnic anketiranci navajajo tudi domove za ostarele, mladinske in medgeneracijske centre, zdravstvene domove in posvetovalne ambulante, varne hiše, varstvene domove in centre za socialno delo ter univerze za tretje življenjsko obdobje.

Anketiranci so nanizali več kot 30 različnih osebnostnih lastnosti in več kot 25 različnih znaj in veščin, ki naj bi jih moderator imel. Ugotavljamo, da je za delo moderatorja družinske pismenosti potreben širok spekter znanj, veščin ter predvsem široka paleta pozitivnih osebnostnih lastnosti, ki se lahko manifestirajo pri delu z družino.

Erasmus+

MESTNA *knjižnica* KRANJ

Erasmus+ - Strategic Partnerships Key Action 2 Sector: Adult Education
Project number 2016-1-RO01-KA204-024392 Family Literacy Works!

Ugotavljamo, da bi lahko javne in zasebne institucije, ki se na tak ali drugačen način ukvarjajo z družino oz. njihovimi člani, med svojimi zaposlenimi imele človeka, ki bi ustrezal profilu moderatorja družinske pismenosti.

Moderatorji, oz. tisti, ki kakorkoli delajo na programih družinske pismenosti svoje delo dojemajo kot pomembno in odgovorno, kar se kaže v izčrpnih in pestrih odgovorih anketirancev. Vloga moderatorja družinske pismenosti postaja vse bolj pomembna, kar se je pokazalo tudi v visokem odstotku tistih, ki menijo, da je potreba po vključevanju moderatorjev v različne programe večja kot je bila v preteklosti.

III. OPIS POKLICNEGA PROFILA MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

KLJUČNE KOMPETENCE MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

Poklicni profil moderatorja družinske pismenosti smo oblikovali na podlagi teoretičnih izhodišč in empiričnega dela, ki vključuje izvedbo delavnic in anketnega vprašalnika.

Iz opredelitve področja dela, nabora osebnostnih lastnosti, veščin, znanj in ravnanj oz. dimenzij kompetence smo izpeljali **temeljna področja dela** moderatorja družinske pismenosti:

- **Strokovno področje:** obsega področje družinske pismenosti v smislu teoretičnega in praktičnega znanja, strokovni razvoj in vseživljenjsko učenje.
- **Pedagoško-andragoško področje:** vključuje osnovne elemente učenja in poučevanja otrok in odraslih.
- **Moderatorstvo:** vključuje vodenje in delo v skupinah na način aktivnega sodelovanja vseh udeležencev.
- **Medosebni odnosi in socialno področje:** je preplet učinkovitega ravnanja v socialnih situacijah in medosebnih odnosih ter veščin reševanja konfliktov.
- **Management:** vključuje organizacijo dela, načrtovanje in timsko delo.

Pri tem pa ne gre zanemariti **osebnostnih lastnosti**, ki so za delo moderatorja družinske pismenosti zelo pomembne. Osebnostne lastnosti se po področjih prepletajo, razvrstili smo jih tudi glede na rezultate ankete in po pomembnosti za posamezno področje.

Identificirali smo šest kompetenčnih področij, jih oblikovali v model in jih v nadaljevanju opisujemo v smislu znanja, veščin, osebnostnih lastnosti in ravnanj. Na tem mestu moramo poudariti, da se posamezna področja med seboj močno prepletajo, elementi profila vplivajo drug na drugega in tako tvorijo poklicni profil moderatorja kot povezano celoto. Iz modela poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti smo izpeljali ključne kompetence in jih v Dodatku prenesli na referenčne ravni Evropskega kvalifikacijskega ogrodja.

MODEL POKLICNEGA PROFILA MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

Področje 1: Strokovno področje

znanje	poglobljeno teoretično znanje o družinski pismenosti:
	<ul style="list-style-type: none"> • poznavanje različnih modelov in praks družinske pismenosti • poznavanje kompleksnosti pismenosti, različne pismenosti v družini in šoli • poznavanje razvoja pismenosti pri otroku in odrasla pismenost • poznavanje metod poučevanja družinske pismenosti • razumevanje družinske dinamike • poznavanje in razumevanje koncepta družine kot družbene celice • poznavanje in razumevanje socialnega in kulturnega okolja družine
	druga področja:
veščine	<ul style="list-style-type: none"> • poznavanje novih informacijskih tehnologij • poznavanje metod za prepoznavanje potreb lokalne in širše skupnosti
	<ul style="list-style-type: none"> • metode učenja odraslih • učinkoviti načini in metode komunikacije s starši in otroki • sposobnost dela s skupinami v večgeneracijskem in multikulturnem okolju • povezovanje znanj z različnih področij, integrativno učenje • kritično mišljenje
osebnostne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za strokovni razvoj na področju družinske pismenosti • veselje do dela z družinami • veselje do branja • prilagodljivost • empatija • odgovornost

Moderator družinske pismenosti se zaveda pomena družinske pismenosti in jo spodbuja na vseh nivojih, aktivno spremlja dogajanja in razvoj stroke. Na podlagi ocene potreb ciljnih skupin zna različne modele družinske pismenosti prenesti v lokalno okolje. Rad dela z otroki in starši ter pozna ustrezne načine dela oz. komunikacije z njimi. S svojim delom dviguje tudi raven pismenosti v družinah in tudi širše.

Področje 2: Pedagogika in andragogika

znanje	osnovno znanje iz pedagogike:
	<ul style="list-style-type: none"> • temeljna znanja in načela poučevanja s poudarkom na aktualnih smernicah poučevanja otrok • predšolska pedagogika z družinsko vzgojo in družinskim učenjem • znanja iz temeljnih načel inkluzivne pedagogike (delo z ranljivimi skupinami) • osnove didaktike s poudarkom na izkustvenemu učenju • temeljno razumevanje učnega procesa
	osnovno znanje iz andragogike:
	<ul style="list-style-type: none"> • temeljna znanja in načela poučevanja odraslih in spremljanje aktualnih smernic
veščine	osnovno znanje iz psihologije:
	<ul style="list-style-type: none"> • osnovno znanje iz razvojne psihologije • temeljno znanje o osnovah učenja in učnih težavah
osebne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • aktivno poslušanje • načrtovanje in izvedba učne ure in izobraževalnega programa • javno nastopanje • razumevanje kompleksnosti dela z otroki in odraslimi učečimi • sposobnost aktivnega vključevanja potreb ciljne skupine v učni proces • sposobnost prenosa lastnih izkušenj v učno okolje
	<ul style="list-style-type: none"> • dobra presoja • dobra psihofizična zmogljivost, mentalna stabilnost • kreativnost • prilagodljivost • odgovornost • sposobnost učenja • umirjenost

Moderator družinske pismenosti zna načrtovati in izvesti učno uro oz. program ter pri tem spremljati in ocenjevati napredek sodelujočih. Prepoznava njihove potrebe in jih pri učenju podpira in spodbuja. Pri udeležencih spodbuja tudi neformalno in vseživljenjsko učenje.

Področje 3: Moderatorstvo

	praktična znanja o:
znanje	<ul style="list-style-type: none"> • oblikovanju skupine, skupinski dinamiki • načrtovanju aktivnosti v skupini • metodah skupinskega dela • metodah reševanja konfliktnih situacij
veščine	<ul style="list-style-type: none"> • aktivno vključevanje udeležencev v skupini • ustvarjanje okolja sodelovanja in zaupanja • povezovanje skupine, teambuilding • spodbujanje učečih k uporabi novega znanja • motiviranje skupine
osebnostne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • objektivna presoja • prilagodljivost • odprtost • pozornost

Moderator družinske pismenosti vodi skupine k skupnemu cilju in spodbuja posameznike k odgovornosti za njihovo lastno napredovanje. Pri vodenju skupin vključuje vse posameznike in jih povezuje, sam pa pri tem ostaja nevtralen. Načrtuje skupinsko dinamiko, ustvarja okolje zaupanja in sodelovanja ter motivira.

Področje 4: Medosebni in socialni odnosi

znanje	<ul style="list-style-type: none"> • jasno in pravilno govorno izražanje • znanje in metode ustreznih komunikacijskih strategij • metode in tehnike učenja socialnih veščin • medkulturna vzgoja • medgeneracijsko sodelovanje
veščine	<ul style="list-style-type: none"> • obvladovanje različnih situacij / prilagajanje različnim kontekstom • sposobnost uporabe različnih metod in modelov socialnih veščin • komunikacija • (aktivno) poslušanje • reševanje konfliktov
osebne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • dajanje in sprejemanje pomoči • pozitivna naravnost • empatija • organiziranost

Moderator družinske pismenosti je več medosebnih odnosov v večkulturnem in medgeneracijskem okolju. Za delo z družinami je visoko motiviran, pozitivno naravnost ter sposoben premagovanja stresnih situacij. Zaradi raznolikosti situacij in dela mora biti kot oseba čustveno stabilen.

Področje 5: Management

znanje	<ul style="list-style-type: none"> • učinkovita organizacija in načrtovanje dela • oblikovanje vizije in strategije učnega procesa • upravljanje s časom • timsko delo • projektno delo
veščine	<ul style="list-style-type: none"> • sodelovanje z zunanjim okoljem • učinkovito iskanje in uporaba različnih virov • prepoznavanje problema in izbira rešitve • sposobnost prepoznave problemov in njihovih rešitev • koordinacija programov, projektov in ljudi • spremljanje in evalvacija ciljev in rezultatov dela • strateško razmišljanje • sistematičnost
osebnostne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • prizadevanje za skupni cilj • točnost • visoko postavljeni cilji in jasna vizija • volja in energija • organiziranost

Moderator družinske pismenosti je dober organizator, ki načrtuje svoje delo in čas, zna oblikovati in voditi skupino, pri čemer se o določanju ciljev dela samostojno odloča. Pri iskanju in uporabi virov je avtonomen ter sposoben uporabe ustreznih strategij vodenja in odločanja.

Področje 6: Osebnostna rast

znanje	<ul style="list-style-type: none"> • metode samorefleksije in samoevalvacije • tehnike sproščanja in metode obvladovanja stresa • psihološka znanja, ki vključujejo samopodobo, percepcijo drugih, govorico telesa ipd. • znanja s področja osebnostne rasti, lastnih posebnosti in omejitev • znanja in strategije soočanja s stresom in obvladovanje negativnih čustev
veščine	<ul style="list-style-type: none"> • ocena svojih meja sposobnosti • ocena svojih učnih potreb • pridobivanje potrebnih strategij verbalne in neverbalne komunikacije • razvijanje lastne samozavesti, avtentičnosti in naravnega odzivanja • ločevanje osebnega življenja od poklicnega • kritično ocenjevanje lastnega poklicnega razvoja • sposobnost vklapljanja v različne ciljne skupine/sposobnost prilagajanja različnim ciljnim skupinam • sposobnost doseganja ciljev • sposobnost sprejemanja in odzivanja na konstruktivno kritiko • sposobnost spopadanja z negativnimi čustvi
Osebnostne lastnosti in ravnanja	<ul style="list-style-type: none"> • želja in potreba po nenehnem učenju • učinkovito spoprijemanje s stresom • komunikativnost • odprtost • spoštljivost • prijaznost • zaupnost • potrpežljivost • tolerantnost • verodostojnost • sproščenost

Moderator družinske pismenosti zna prepoznati lastne učne potrebe ter samostojno vrednoti lasten profesionalni razvoj. Pri delovnem procesu uporablja metode samoevalvacije in samorefleksije in zna ločiti osebno življenje od poklicnega. Uresničuje zastavljene cilje in ima pregled nad svojim delovanjem tako kot tudi nad delovanjem drugih.

ZAKLJUČEK

V drugi fazi projekta *Family Literacy Works!* smo s teoretično – analitičnim in empiričnim delom oblikovali predlog poklicnega profila moderatorja družinske pismenosti z dimenzijami kompetenc.

Kompetenčni profil običajno razumemo kot skupino med seboj povezanih kompetenc, ki so neposredno povezane z uspešnostjo in učinkovitostjo pri izvajanju določenih aktivnosti ali procesov. (Jevšček, 2017)

Področje družinske pismenosti je izrazito interdisciplinarno in od moderatorja družinske pismenosti zahteva povezovanje in praktično obvladovanje znanj z različnih področij in, kar je še posebej pomembno, osebnostne lastnosti ter ravnanja, ki mu delo na tem področju omogočajo.

Modeli družinske pismenosti so geografsko in kulturno pogojeni, umeščeni pa so tudi v času oz. odvisni od družbenega konteksta. Iz teh vzrokov se morajo nenehno razvijati in prilagajati, kar posledično velja tudi za moderatorja družinske pismenosti. Zato delo moderatorja družinske pismenosti umeščamo na področje izobraževanja, predvsem na področje vseživljenjskega učenja.

Oblikovali smo šest ključnih kompetenčnih področij znotraj katerih smo identificirali posamezne kompetence moderatorja družinske pismenosti:

1. strokovno kompetenčno področje

- a) zavedanje o pomenu družinske pismenosti
- b) spodbujanje družinske pismenosti na vseh nivojih v izobraževalnem sistemu, različnih starostnih skupinah, različnih socialnih okoljih itd.
- c) umestitev modelov družinske pismenosti v lokalno okolje
- d) prepoznavanje in ocena potreb družin v lokalnem okolju
- e) spodbujanje družinske pismenosti v različnih socialnih in kulturnih okoljih

2. pedagoško-andragoško kompetenčno področje

- a) samostojno načrtovanje in izvedba učne ure in programa družinske pismenosti

- b) spremljanje in nadzor ter ocenjevanje napredka posameznikov in skupine
- c) spodbujanje učenja in nudenje ustrezne podpore
- d) podpiranje in spodbujanje neformalnega učenja
- e) prenašanje znanj in izkušenj v učni proces

3. moderatorsko kompetenčno področje

- a) vodenje skupin
- b) spodbujanje učencev k odgovornosti za lastno učenje/napredovanje
- c) spodbujanje k sodelovanju in skupinskemu delu
- d) motiviranje posameznikov skupine k skupnemu cilju

4. medosebno - socialno kompetenčno področje

- a) razumevanje medosebnih odnosov
- b) sposobnost delovanja v večkulturnem/medgeneracijskem okolju
- c) sposobnost premagovanja stresnih situacij
- d) pozitivna naravnost
- e) visoka motiviranost za delo z družinami

5. organizacijsko kompetenčno področje

- a) organizacija lastnega dela in časa
- b) oblikovanje in vodenje tima (team management)
- c) avtonomnost odločanja

6. osebno kompetenčno področje

- a) prepoznavanje in uporaba lastnih učnih potreb in ciljev
- b) samostojno načrtovanje, izvajanje in vrednotenje lastnega poklicnega razvoja
- c) pregled nad lastnim delovanjem in delovanjem drugih
- d) sposobnost uresničevanja zastavljenih ciljev
- e) prevzemanje odgovornosti do lastnega poklicnega razvoja
- f) prevzemanje odgovornosti za sprejete odločitve v različnih situacijah
- g) sposobnost sprejemanja konstruktivne kritike

PRIPOROČILA

- Naša anketa je pokazala, da pojem družinske pismenosti v širši (strokovni) javnosti ni prepoznaven in razumljen. Delo moderatorja družinske pismenosti bi zato lahko vsebovalo tudi promocijo in ozaveščanje o pomembnosti družinske pismenosti ne samo staršev, temveč tudi širše javnosti
- Glede na različne tipe moderatorjev, ki so predhodno že usposobljeni na različnih področjih, je najbolj primeren način usposabljanja moderatorja družinske pismenosti s posameznimi moduli, ki ustrezajo ključnim kompetencam.
- Glede na pomembnost osebnostnih lastnosti oz. osebnostne kompetence predlagamo, da se s kandidati za usposabljanje moderatorja družinske pismenosti opravi uvodni intervju z namenom ocene o primernosti za program usposabljanja.
- Pred in po izobraževalnem programu predlagamo tudi izvedbo podobnega/prilagojenega anketnega vprašalnika za kandidate, ki bi želeli vstopiti v proces izobraževanja za moderatorja družinske pismenosti.

DODATEK: POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EVROPSKEM KVALIFIKACIJSKEM OGRODJU EVROPSKO KVALIFIKACIJSKO OGRODJE

Kot referenčna točka za različne nacionalne sisteme in ogrodja kvalifikacij v Evropi je bilo oblikovano Evropsko ogrodje kvalifikacij (*European qualification framework*), ki poenostavlja pretvorbo in primerjavo kvalifikacij med državami. Hkrati tudi spodbuja geografsko in poklicno mobilnost ter vseživljenjsko učenje, nanaša pa se na vse vrste izobraževanj, usposabljanj in kvalifikacij. V tem smislu je to metaogrodje. EOK uporablja osem referenčnih ravni, od osnovne do specialistične. Vsaka raven je opisana z opisniki, ki ponazarjajo učni izid, potreben za tisto raven. Razlika med opisniki je tudi osnova za ogrodje. Ti opisniki so: znanje (teoretično in podatkovno), veščine (kognitivne in praktične) in kompetenca (v smislu odgovornosti in neodvisnosti).

Glede na širino znanj in veščin, ki jih za uspešno delo moderator potrebuje in glede na dvojno vlogo, ki jo ima, uvrščamo poklic moderatorja družinske pismenosti na 5. in 6. referenčno raven Evropskega kvalifikacijskega ogrodja. Če ima moderator družinske pismenosti samo eno vlogo, tj. vlogo izvajalca programov družinske pismenosti, pa zadostuje uvrstitev na 4. referenčno raven EOK.

POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EOK, 5. REFERENČNA RAVEN

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
5. raven EOK	Celostno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
strokovno področje družinske pismenosti	<p>poznavanje različnih modelov in praks družinske pismenosti</p> <p>razumevanje kompleksnosti pismenosti in poznavanje različnih pismenosti v družini in šoli</p> <p>razvoj pismenosti pri otroku in pismenost odraslih</p> <p>poznavanje metod poučevanja družinske pismenosti</p> <p>razumevanje družinske dinamike</p>	<p>metode poučevanja odraslih</p> <p>metode komunikacije s starši in otroki</p> <p>delo s skupinami v večgeneracijskem in multikulturnem okolju</p> <p>povezovanje znanj z različnih področij, integrativno učenje</p>	<p>zavedanje o pomenu družinske pismenosti</p> <p>spodbujanje družinske pismenosti na vseh nivojih</p> <p>umestitev modelov družinske pismenosti v lokalno okolje</p> <p>prepoznavanje in ocena potreb ciljnih skupin v lokalnem okolju</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
5. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
pedagoško-andragoško področje	<p>osnovna znanja in načela poučevanja otrok s poudarkom na aktualnih smernicah</p> <p>predšolska pedagogika z družinsko vzgojo in družinskim učenjem</p> <p>temelji inkluzivne pedagogike (delo z ranljivimi skupinami)</p> <p>osnove didaktike s poudarkom na izkustvenem učenju</p> <p>temeljna načela poučevanja odraslih</p> <p>osnove razvojne psihologije</p> <p>osnove učenja in učnih težav</p>	<p>aktivno poslušanje</p> <p>načrtovanje in izvajanje učnega procesa</p> <p>javno nastopanje</p> <p>razumevanje kompleksnosti dela z otroki in odraslimi učečimi</p> <p>sposobnost aktivnega vključevanja potreb ciljne skupine v učni proces</p> <p>sposobnost prenosa lastnih izkušenj v učno okolje</p>	<p>samostojno načrtovanje in izvedba učne ure in programa družinske pismenosti</p> <p>spremljanje in ocenjevanje napredka posameznikov in skupine</p> <p>spodbujanje učenja in nudenje podpore</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
5. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
področje moderatorstva	<p>praktično znanje o oblikovanju skupin, skupinski dinamiki</p> <p>načrtovanje aktivnosti v skupini</p> <p>različne metode skupinskega dela</p>	<p>povezovanje skupine, teambuilding</p> <p>aktivno vključevanje udeležencev v skupini</p> <p>ustvarjanje okolja zaupanja in sodelovanja</p>	<p>motiviranje posameznikov k skupnemu cilju</p> <p>vodenje skupin</p>
področje medosebnih odnosov in socialnih veščin	<p>jasno in pravilno govorno izražanje</p> <p>metode in tehnike učenja socialnih veščin</p> <p>medkulturna vzgoja</p> <p>medgeneracijsko sodelovanje</p>	<p>reševanje konfliktov</p> <p>(aktivno) poslušanje</p> <p>obvladovanje različnih situacij</p> <p>komunikacija</p>	<p>razumevanje medosebnih odnosov</p> <p>sposobnost premagovanja stresnih situacij</p> <p>sposobnost delovanja v medkulturnem in medgeneracijskem okolju</p> <p>pozitivna naravnost</p>
področje menedžmenta	<p>organizacija in načrtovanje dela</p> <p>upravljanje s časom</p> <p>timsko delo</p> <p>projektno delo</p>	<p>Sodelovanje z zunanjim okoljem</p> <p>iskanje in uporaba različnih virov</p> <p>prepoznavanje problemov in izbira rešitve</p>	<p>organizacija lastnega dela in časa</p> <p>oblikovanje in vodenje tima (team management)</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
5. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
področje osebne rasti	<p>metode samorefleksije in samoevalvacije</p> <p>različne tehnike kreativnosti</p> <p>znanja in strategije soočanja s stresom</p> <p>psihološka znanja s področja osebne rasti, lastnih posebnosti in omejitev</p>	<p>ocena svojih meja sposobnosti</p> <p>ocena svojih učnih potreb</p> <p>pridobivanje potrebnih strategij verbalne in neverbalne komunikacije</p> <p>razvijanje lastne samozavesti, avtentičnosti in naravnega odzivanja</p> <p>ločevanje osebnega življenja od poklicnega</p>	<p>prepoznavanje in uporaba lastnih učnih potreb in ciljev</p> <p>samostojno načrtovanje, izvajanje in vrednotenje lastnega poklicnega razvoja</p> <p>pregled nad lastnim delovanjem in delovanjem drugih</p> <p>sposobnost uresničevanja zastavljenih ciljev</p>

POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI V EOK, 6. REFERENČNA RAVEN

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
6. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
strokovno področje družinske pismenosti	<p>široko/poglobljeno znanje različnih modelov in praks družinske pismenosti</p> <p>znanje in razumevanje kulturnega in socialnega ozadja družine</p> <p>poznavanje novih informacijskih tehnologij</p> <p>metode za prepoznavanje potreb lokalne in širše skupnosti</p>	<p>metode učenja odraslih</p> <p>učinkoviti načini in metode komunikacije s starši in otroki</p> <p>sposobnost dela s skupinami v medkulturnem in večgeneracijskem okolju</p> <p>povezovanje različnih znanj, integrativno učenje in</p> <p>kritično mišljenje</p>	<p>prepoznavanje in ocena potreb v lokalnem okolju</p> <p>umestitev modelov družinske pismenosti v lokalno okolje</p> <p>spodbujanje družinske pismenosti v različnih kulturnih in socialnih okoljih</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
6. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
pedagoško-andragoško področje	<p>temeljna znanja in načela poučevanja otrok s poudarkom na aktualnih smernicah</p> <p>znanje predšolske pedagogike z družinsko vzgojo in družinskim učenjem</p> <p>poglobljeno znanje inkluzivne pedagogike (delo z ranljivimi skupinami)</p> <p>poglobljeno znanje didaktike s poudarkom na izkustvenem učenju</p> <p>temeljna znanja in načela poučevanja odraslih in spremljanje aktualnih smernic</p> <p>osnovno znanje razvojne psihologije</p> <p>praktično znanje različnih pristopov poučevanja odraslih</p> <p>poglobljeno znanje o procesu učenju in učnih težavah</p>	<p>aktivno poslušanje</p> <p>načrtovanje in izvedba učne ure in izobraževalnega programa</p> <p>javno nastopanje</p> <p>razumevanje kompleksnosti dela z otroki in odraslimi učečimi</p> <p>sposobnost aktivnega vključevanja potreb ciljne skupine v učni proces</p> <p>sposobnost prenosa lastnih izkušenj v učno okolje</p>	<p>samostojno načrtovanje in izvedba učne ure in programa družinske pismenosti</p> <p>prenašanje znanj in izkušenj v učni proces</p> <p>spodbujanje učenja in nudenje ustrezne podpore</p> <p>podpiranje in spodbujanje neformalnega učenja</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
6. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
področje moderatorstva	<p>celotno znanje o oblikovanju skupin in skupinski dinamiki</p> <p>načrtovanje aktivnosti v skupini</p> <p>metode skupinskega dela</p> <p>metode reševanja konfliktnih situacij</p>	<p>aktivno vključevanje udeležencev v skupini</p> <p>ustvarjanje okolja sodelovanja in zaupanja</p> <p>povezovanje skupine, teambuilding</p> <p>spodbujanje učečih k uporabi novega znanja</p>	<p>spodbujanje k sodelovanju in skupinskemu delu</p> <p>spodbujanje učečih k odgovornosti za lastno učenje in napredovanje</p>
področje medosebnih odnosov in socialnih veščin	<p>jasno in pravilno govorno izražanje</p> <p>poglobljeno znanje in metode ustreznih komunikacijskih strategij</p> <p>znanje o metodah in tehnikah učenja socialnih veščin</p> <p>medkulturna vzgoja</p> <p>medgeneracijsko sodelovanje</p>	<p>obvladovanje različnih situacij/prilagajanje različnim kontekstom</p> <p>sposobnost uporabe različnih metod in modelov socialnih veščin</p> <p>komunikacija</p> <p>poslušanje</p> <p>reševanje konfliktov</p>	<p>visoka motiviranost za delo z družinami</p> <p>sposobnost delovanja v medkulturnem in medgeneracijskem okolju</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
6. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
področje menedžmenta	<p>učinkovita organizacija in načrtovanje dela</p> <p>oblikovanje vizije in strategije učnega procesa</p> <p>upravljanje s časom</p> <p>timsko delo</p> <p>projektno delo</p>	<p>sodelovanje z zunanjim okoljem</p> <p>učinkovito iskanje in uporaba različnih virov</p> <p>prepoznavanje problemov in izbira rešitve</p> <p>prepoznavanje in definiranje organizacijskih ciljev</p> <p>koordinacija programov, projektov in ljudi</p> <p>spremljanje in evalvacija ciljev in rezultatov dela</p> <p>strateško razmišljanje</p>	<p>avtonomnost odločanja</p> <p>oblikovanje in vodenje tima (team management)</p>

	ZNANJE	VEŠČINE	KOMPETENCE
6. raven EOK	Celotno, specializirano, podatkovno in teoretično znanje na področju dela ali študija in zavedanje o mejah tega znanja.	Celoten niz spoznavnih in praktičnih veščin, potrebnih za pripravo ustvarjalnih rešitev abstraktnih problemov.	Vodenje in nadzor v okviru delovnih in študijskih dejavnosti v primeru nepredvidljivih sprememb. Pregled in razvijanje svojega delovanja in delovanja drugih.
področje osebne rasti	<p>znanje s področja osebne rasti, lastnih posebnosti in omejitev</p> <p>znanja in strategije soočanja s stresom in obvladovanje negativnih čustev</p>	<p>kritično ocenjevanje lastnega poklicnega razvoja</p> <p>sposobnost vklapljanja v različne ciljne skupine/ sposobnost prilagajanja različnim ciljnim skupinam</p> <p>sposobnost doseganja ciljev</p> <p>sposobnost sprejemanja in odzivanja na konstruktivno kritiko</p> <p>sposobnost spopadanja z negativnimi čustvi</p>	<p>prevzemanje odgovornosti za lasten poklicni razvoj</p> <p>prevzemanje odgovornosti za sprejete odločitve v različnih situacijah</p> <p>sposobnost sprejemanja konstruktivne kritike</p>

Erasmus+

MESTNA *knjižnica* KRANJ

Erasmus+ - Strategic Partnerships Key Action 2 Sector: Adult Education
Project number 2016-1-RO01-KA204-024392 Family Literacy Works!

VIRI IN LITERATURA

Application Form. KA2 – Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices: Strategic Partnerships for Adult Education. Erasmus+, Form Version: 3.04 (2016)

Bernhardsson, Nils in Lattke, Susanne, ur. (2011). Core competencies of adult learning facilitators in Europe: findings from a transnational delphy survey conducted by the project "Qualified to tech".

Dostopno na:

http://asemlllhub.org/fileadmin/www.dpu.dk/ASEM/events/RN3/QF2TEACH_Transnational_Report_final_1.pdf

Comparative Research Analysis on Family Literacy Practices in Bulgaria, Macedonia, Portugal, Romania, Slovenia within the "Family Literacy Works!" project (2017) Octavian Goga" Cluj County Library.

Cotič, Mara idr., ur. (2011) Razvijanje različnih pismenosti. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales

DeBruin-Parecki, Andrea, Krol-Sinclair, Barbara, ur. (2003). Family literacy: from theory to practice. Newark (Delaware): International Reading Association

Eurydice (2002). Key Competences: a developing concept in general compulsory education.

Dostopno na: <http://www.eurydice.org>

Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK) (publikacija) (2008). Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti

Dostopno na: <http://www.nok.si/evropsko-ogrodje-kvalifikacij/dokumenti/>

Grginič, Marija (2006). Družinska pismenost. Domžale: Izolit

Hanemann, Ulrike et al. (2017). Learning together across generations: Guidelines for family literacy and learning programmes. Hamburg: UNESCO Institute for lifelong learning

Dostopno na: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002484/248446E.pdf>

Hogan, Christine (2002). Understanding facilitation: theory and principles. London: Kogan Page

Informacijska tehnologija kot temelj vseživljenjskega izobraževanja človeka 21. stoletja : vsebinski priročnik / [avtorji Andrej Flogie ... et al.] (2014). Maribor : Zavod Antona Martina Slomška

Dostopno na:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Gradiva_ESS/NIO/NIO_27ZAMS_Informacijska.pdf

Javrh, Petra in Kuran, Manuel ur. (2012). Temeljne zmožnosti odraslih: priročnik za učitelje. Ljubljana: Andragoški center Slovenije

Jevšček, Matej (2017). Kompetence za procesni menedžment. Revija za univerzalno odličnost. Novo mesto : Fakulteta za organizacijske študije

Dostopno na: <http://www.fos.unm.si/si/dejavnosti/zaloznistvo/RUO/?v=2017-06-02>

Klemenčič, Sonja (2009). Kompetenčni pristop k spopolnjevanju andragoških delavcev. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Dostopno na:

http://izobrazevanje.acs.si/dokumenti/razvojno_delo/KOMPETENCNI_PRISTOP_K_SPOPOLNJEVANJU_ANDRAGOSKIH_DELAVCEV.pdf

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje – evropski referenčni okvir (2007). Luxemburg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti

Dostopno na: http://www.vrataodpiramsam.si/images/dokumenti/NC7807312SLC_002.pdf

Knaflič, Livija (2002). Kako družinska pismenost vpliva na pismenost otrok. Psihološka obzorja (Ljubljana), let. 11, št. 2.

Dostopno na: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-08WJNIK1>

Kohont, Andrej (2005). Kompetenčni profili slovenskih strokovnjakov za upravljanje človeških virov: magistrsko delo.

Dostopno na: http://dk.fdv.uni-lj.si/delamag/mag_Kohont-Andrej.PDF

Peklaj, Cirila, ur. (2006) Teorija in praksa v izobraževanju učiteljev. Ljubljana

Pojasnitev evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje

Dostopno na: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-egf/files/brochexp_sl.pdf

Štefanc, Damijan (2012). Kompetence v kurikularnem načrtovanju splošnega izobraževanja. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete

The definition and selection of key competencies: Executive summary, 2005

Dostopno na:

<http://deseco.ch/bfs/deseco/en/index/02.parsys.43469.downloadList.2296.DownloadFile.tmp/2005.dskcexecutivesummary.en.pdf>

Vilič Klenovšek, Tanja in Pavlič, Urška, ur. (2013). Ugotavljanje, vrednotenje in priznavanje neformalno in priložnostno pridobljenega znanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center Slovenije

Winterton, Jonathan, Delamare-Le Deist, Françoise, Stringfellow, Emma (2006). Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype. Luxemburg: Cedefop

Spletne strani:

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Kompetence_\(kadrovsko_področje\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Kompetence_(kadrovsko_področje))

[https://en.wikipedia.org/wiki/Competence_\(human_resources\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Competence_(human_resources))

<https://en.wikipedia.org/wiki/Facilitation>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Facilitator>

<https://www.nationalcollege.org.uk/transfer/open/facilitation/fac-s4/fac-s4-t1.html>

<https://www.iaf-world.org/site/>

PRILOGA 1: REZULTATI PRVE DELAVNICE, SESTANEK PROJEKTHNIH PARTNERJEV, 6. MAJ 2017 V KRANJU

OSEBNOSTNE LASTNOSTI	STALIŠČA, VREDNOTE, INTERESI; MOTIVI	ZNANJE	VEŠČINE
umirjenost	biti moralen človek		iskanje in uporaba virov
biti vesel	ljubezen do poučevanja, branja, dela z otroki		predstavitvene veščine
imeti smisel za humor	komunikativnost		komunikacijske veščine
ne-konfliktnost	Želja/naravnost za izboljšanje pismenosti		podpiranje skupine
pozitivnost	biti motiviran		sposobnost organiziranja
tolerantnost	se rad učiti		sposobnost menedžiranja
točnost	lastno vseživljenjsko učenje		skupinsko delo
potrpežljivost	družinske vrednote	biti več v pripravi scenarijev, načrtov/planov dela	
odpornost na stresne situacije	sodelovanje		pedagoške veščine
sposobnost povezovanja generacij	spoštovanje		konfliktni menedžment
sposobnost reševanja problemov	razgledanost		znanje o družinski pismenosti
pozitivnost	toleranca	odlične menedžment veščine (načrtovanje, organizacija, ...)	
navdušenost	empatija		medosebne in socialne veščine
inteligentnost	rad pomagaš		sposobnost poiskati ustrezne partnerje
prilagodljivost	skladnost človeka		vzpostaviti donosna partnerstva
hiter v reševanju problemov	prispevati k razvoju lokalne skupnosti		sposobnost sodelovanja z
učinkovitost pri delu	pripravljenost delati z otroki in pomagati drugim		visoka raven splošnega znanja
zaupanje vase in v svoje delo	podpora učnemu procesu		dober govorec, komunikacijske veščine
dober psiholog	spodbujati branje in učenje		sposobnost dela z različnimi starostnimi skupinami
potrpežljivost	Podpora družini v njihovih potrebah		znanja in veščine s področja socialnega dela
kreativnost	prepričanje v dober rezultat		posebni pristopi do različnih ciljnih skupin

OSEBNOSTNE LASTNOSTI	STALIŠČA, VREDNOTE, INTERESI; MOTIVI	ZNANJE	VEŠČINE
čustvena inteligenca	sodelovanje	prepoznavati potrebe cilje skupine glede na starostno in socialno ozadje	
sposobnost poslušanja		učitelj / veščine poučevanja / veščine komuniciranja / organizacijske veščine / poučevanje starševstva / motivacijske veščine	
prilagodljiv		psihološka znanja s področja emocionalne pismenosti, čustvene inteligence, socialna vključenosti v šolah za posebne ciljne skupine	
učinkovit		spodbujanje branja in bralne kulture pri otrocih in odraslih	
kompleksen		sposobnost privzganja ljubezni do knjig in branja	
imeti interes za različna področja		organizacijske veščine	
		potrpežljivost, umirjenost	
		prepoznavati potrebe skupin, področja različnih dejavnosti (kje dobiti prave informacije in kako organizirati dogodek)	
		Informacijska / digitalna / medijska pismenost	
		Ustvarjalnost pri delu	
		veščine, potrebne za delo v medkulturnem okolju	
		delo v skupinah, organizacijske veščine	
		menadžment veščine	
		sistematično delo	
		psihologija otrok	
		psihologija odraslih	
		znanja s področja starševstva	
		veščine soočanja s stresom	
		organizacijske veščine	
		znati upravljati s časom	
		dober v komunikaciji	
		izvedenec na določenem področju	
		večopravnost	
		prilagodljivost	

PRILOGA 2: REZULTATI DRUGE DELAVNICE, SESTANEK RAZŠIRJENE DELOVNE
SKUPINE, 24 MAJ 2017 V LJUBLJANI

OSEBNOSTNE LASTNOSTI	STALIŠČA, VREDNOTE, INTERESI; MOTIVI	ZNANJE	VEŠČINE
empatija	vseživljenjsko učenje kot vrednota	delo z otroki in starši	
komunikativnost	spoštovanje zasebnosti	zmožnost dinamičnega dela	
prilagodljivost	družina kot vrednota	večopravnost	
odprtost	želja po predajanju znanja	timsko delo	
motivacija	sprejemanje kulturnih razlik	dobro poznavanje družine in družinske dinamike	
inovativnost	širjenje znanja	poznavanje literature	
kreativnost	znanje omogoča boljšo kvaliteto življenja	pedagoško znanje	
samostojnost	razvijanje domišljije	andragoško znanje	
senzitivnost	ljubezen do branja in pravičnega sveta (sposobnost vživeti se)	znanje o razvoju psihologije otrok in staršev	
zanesljivost	ljubezen do otrok, ljudi, znanja	zmožnost sodelovanja z različnimi institucijami	
zaupnost	kritično mišljenje	pripravljenost na izzive	
energičnost	spoštovanje do družinskega življenja	nastopanje	
spoštljivost		retorika	
prijaznost		znanje maternega jezika	
jasnost in razločnost govora (dober govorec)		dostop do informacij	
Imeti rad delo z otroki			
šarm			
duhovitost			
sistematičnost			

PRILOGA 3: ANKETNI VPRAŠALNIK

POKLICNI PROFIL MODERATORJA DRUŽINSKE PISMENOSTI

Anketa

Pilotna izvedba, ki bo del dokumenta v projektu *Family Literacy Works!*

V okviru projekta *Family Literacy Works!* projektna skupina Mestne knjižnice Kranj v sodelovanju s kolegicami iz Mestne knjižnice Ljubljana pripravljamo dokument o poklicnem profilu moderatorja družinske pismenosti (v nadaljevanju DP) in njegovih ključnih kompetenc. V ta namen, vas naprošamo, da izpolnite kratek vprašalnik (10 vprašanj), ki se nanaša na delo in kompetence moderatorja DP.

Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Uvodni vprašnji:

1. Kaj je po vašem mnenju družinska pismenost?

---

2. Zakaj menite, da so potrebni projekti (programi) družinske pismenosti?

---

3. Katere osebnostne lastnosti mora imeti moderator DP? (največ 3)

---

4. Katera znanja in veščine mora imeti moderator DP? (največ 3)

Vrednotenje osebnostnih lastnosti

5. V kolikšni meri so pomembne naslednje osebnostne lastnosti moderatorja DP:

(1 – nepomembno, 2 – manj pomembno, 3 – pomembno, 4 – zelo pomembno)

Potrpežljivost, tolerantnost	1	2	3	4
Kreativnost, inovativnost, učinkovitost	1	2	3	4
Natančnost, točnost, zanesljivost	1	2	3	4
Sistematičnost	1	2	3	4
Spoštljivost, prijaznost, zaupljivost	1	2	3	4
Komunikativnost, odprtost	1	2	3	4
Samostojnost	1	2	3	4

Vrednotenje znanja

6. Katera znanja so pomembna za moderatorja DP:

(1 – nepomembno, 2 – manj pomembno, 3 – pomembno, 4 – zelo pomembno)

Znanja iz razvojne psihologije	1	2	3	4
Pedagoška in andragoška znanja	1	2	3	4
Zelo dobro znanje maternega jezika	1	2	3	4
Znanje tujih jezikov	1	2	3	4
Poznavanje domače in tuje otroške in mladinske literature				
	1	2	3	4
Poznavanje različnih pismenosti	1	2	3	4
Poznavanje potreb ciljne skupine	1	2	3	4

Vrednotenje veščin

7. V kolikšni meri so za moderatorja DP pomembne naslednje veščine:

(1 – nepomembno, 2 – manj pomembno, 3 – pomembno, 4 – zelo pomembno)

Timsko delo	1	2	3	4
Organizacijske sposobnosti	1	2	3	4
Večopravilnost	1	2	3	4
Kvalitetno načrtovanje in izvajanje aktivnosti				
	1	2	3	4
Sposobnost prilagajanja skupini (medkulturno / medgeneracijsko)				
	1	2	3	4
Sposobnost motiviranja skupine	1	2	3	4
Dobra komunikacija, retorika	1	2	3	4
Medosebne konflikte veščine	1	2	3	4
Vodstvene sposobnosti	1	2	3	4
Sposobnost sodelovanja in povezovanja s strokovnjaki iz drugih področij				
oz. z drugimi institucijami	1	2	3	4
Sposobnost dinamičnega dela	1	2	3	4

Splošni del:

8. Katera znanja in veščine bi si želeli še pridobiti / nadgraditi za boljše izvajanje dejavnosti v vlogi moderatorja DP?

ZNANJA: _____

VEŠČINE: _____

9. Je, po vašem mnenju, potreba po vključenosti moderatorjev DP v učni proces otrok večja, kot je bila v preteklosti? DA   NE

10. V katerih institucijah bi bil, po vašem mnenju, moderator DP lahko vključen v delovni proces? (naštetje do 3)
- _____

11. V kateri fazi procesa pri programih družinske pismenosti ste do sedaj sodelovali:

(možnih je več odgovorov)

→ Pri razvijanju in načrtovanju novih programov DP	DA	NE
→ Pri organizaciji in koordinaciji programov DP	DA	NE
→ Pri izvedbi programov	DA	NE

Demografski del:

12. Kot moderator DP delate v / kot (možen je samo en odgovor):

- Splošni knjižnici
- Šolski knjižnici
- Učitelj/-ica v 1. triadi OŠ
- Vrtcu
- Prostovoljec/-ka
- Drugo: _____

Konec ankete. Hvala za sodelovanje 😊